

nepodléhalo nemocenskému pojištění. Nejvyšší správní soud jsa vázán skutkovou podstatou, již žalovaný úřad vzal za podklad pro svoje rozhodnutí, může podle § 6 odst. 2. zákona o správním soudě zkoumati jediné, zda není snad skutková podstata v rozporu se spisy, či nevyžaduje v podstatných bodech doplnění anebo zda nebyly podstatné formy řízení správního porušeny. Takových vad nejvyšší správní soud neshledal. Stížnost popírá sice, že řízení bylo správně provedeno, neuvádí však, v čem spatřuje nedostatky provedeného administrativního řízení. Odvolávajíc se na obsah obecního svědectví ze dne 11. listopadu 1927, jež tvoří přílohu stížnosti, dovozuje z dokladu toho, že Pavel Novomestský vedle úřadování u stěžující si banky vede obchod smíšeným zbožím a nevelké hospodářství, a míní, že za tohoto stavu je vyloučeno, aby jeho 2—3hodinná denní práce jako pokladníka u banky mohla býti považována za jeho hlavní zaměstnání. K těmto vývodům třeba podotknouti, že nejvyšší správní soud nemůže podle předpisu cit. § 6 odst. 1. přihlídnouti ke skutkovému přednesu a průvodům, které strana uvádí teprve ve stížnosti na tento soud. Okolnost pak sama, že Pavel Novomestský byl majitelem obchodu a malého hospodářství, byla — jak svrchu uvedeno, — úřadem vzata v počet a hodnocena při zjištění, že zaměstnání Novomestského u stěžující si banky nebylo zaměstnáním vedlejším. Ostatně tvrzení stížnosti, že jmenovaný u banky pracoval jen 2 až 3 hodiny denně a další tvrzení, že zaměstnání toto bylo jen čestnou funkcí, jest v rozporu se spisy a se zjištěním úřadu, jež stěžující si stranou během řízení nebylo vzato v odpor, že Pavel Novomestský pracoval v bance pravidelně denně od 9 do 13 hodin a že pobíral za svou práci od stěžující si banky 7.000 Kč ročně. Stížnost se táže, co by pracoval pokladník v tak malé filiálce, jako jest filiálka stěžující si banky v Senici, po celý den, a jak by mohl vésti obchod a dohlížeti na hospodářství, kdyby byl v bance celý den zaměstnán? Pokud tímto přednesem stížnost brojí proti zjištění žalovaného úřadu, že Novomestský pracoval v bance pravidelně denně od 9. do 13. hodiny, stačí ukázati na to, co o přípustnosti námitek proti tomuto zjištění bylo uvedeno shora. Než i kdyby námitka ta byla přípustna, byla by bezpodstatná, poněvadž pro posouzení nemocenské povinnosti zaměstnance jest rozhodnou jen existence pracovního (služebního) poměru a vztah tohoto poměru k ostatnímu životnímu postavení zaměstnancovu, nikoliv však intenzita práci sama o sobě. Stačí, když stěžující si banka v uvedené pracovní hodiny měla možnost pracovní silou Novomestského volně disponovati, čemuž zajisté nevadilo další zaměstnání Novomestského (obchod a malé hospodářství), zvláště když podle spisů obchod vedl jeho syn Viliam. Nemohl proto nejvyšší správní soud uznati stížnost odůvodněnou.

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 7. května 1929, č. 9308/29.)

K § 24, odst. 4 zák. č. 221/1924 Sb. z. a n.

Ústřední sociální pojišťovna vydala stěžující si pojišťovně rozhodnutí ze dne 29. září 1926 č. 4514/S-1926 tohoto znění: »Používajíc zmocnění daného Ústřední sociální pojišťovně ustanovením § 24 odst. 4. zákona ze dne 9. října 1924 č. 221 Sb. z. a n. usneslo se představenstvo Ústřední sociální pojišťovny na schůzi ze dne 29. září 1926 přeměnití dosavadní nemocenskou pokladnu ve Stodě na okresní nemocenskou pojišťovnu se sídlem ve Stodě a rozšířiti okruh její pojišťovací činnosti na celý obvod okresní správy politické ve Stříbře s působností od 1. října 1926. Současně bylo podle § 72 cit. zákona usneseno zrušiti tímto dnem okresní nemocenskou pojišťovnu ve Stříbře za tím účelem, aby byla spojena s okresní nemocenskou pojišťovnou ve Stodě. Tato pojišťovna pověřuje se provedením likvidace okresní nemocenské pojišťovny ve Stříbře podle § 73 cit. zákona. Bližší směrnice o provedení likvidace budou následovati ve

zvláštním oběžníku. Tímto dopisem vyřizují se všechny protesty, žádosti a jiná podání, která ve věci úpravy obvodu a sídla tamní okresní nemocenské pojišťovny (pokladny) byla zaslána Přípravnému sboru ku provedení sociálního pojištění zaměstnanců a Ústřední sociální pojišťovně.« Rozhodnutí to bylo schváleno výnosem ministerstva sociální péče ze dne 30. září 1926 č. 11.959-IV-26. O stížnosti okresní nemocenské pojišťovny ve Stříbře uvážil nejvyšší správní soud toto: Stížnost směřuje jak proti rozhodnutí Ústřední sociální pojišťovny, tak i proti schvalovacímu výnosu ministerstva sociální péče. Třeba se proto vypořádati předem otázkou, zda tak činí s hlediska § 2 zákona o správním soudě právem, t. j. zda oba uvedené akty lze hodnotiti za rozhodnutí nebo opatření správního úřadu. Podle § 24 odst. 2. zákona ze dne 9. října 1924 č. 221 Sb. z. a n. zřídí se okresní nemocenská pojišťovna pravidelně v místě, jež je sídlem politického úřadu první stolice. Dle odstavce 4. téhož paragrafu může Ústřední sociální pojišťovna, přihlížejíc ke zvláštním poměrům jednotlivých obvodů, stanoviti jinak obvod působnosti a sídlo její, zejména může sloučiti několik okresních nemocenských pojišťoven, vyslechuvši zúčastněné pojišťovny a svazy jejich. Takovéto rozhodnutí nabývá platnosti jen, bylo-li schváleno ministerstvem sociální péče. O tento předpis se opírá nařikávané rozhodnutí. Nemocenské pojišťovny, provádějící pojištění podle zákona č. 221/1924, obstarávají úkony veřejné správy (srovnej nálezh. Boh. A 7064/28). Ústřední sociální pojišťovna, používajíc zmocnění, daného jí citovaným § 24 odst. 4., zasahuje vrchnostensky v organizaci nemocenského pojištění, tedy v instituci veřejného práva, a vykonává tím úkony správní, jež podle dřívějšího zákona o nemocenském pojištění dělníků z r. 1888 vykonávaly státní úřady správní. Jest tedy Ústřední sociální pojišťovna v těchto vztazích úřadem správním po rozumu cit. § 2 zákona o správním soudě a mohou proto její rozhodnutí, vydaná v záležitostech organizačních, býti předmětem kognice tohoto soudu. Než rozhodnutí Ústřední sociální pojišťovny podle § 24 odst. 4. nabývá platnosti jen, bylo-li schváleno ministerstvem sociální péče. Teprve součinností obou těchto úřadů dochází k perfektnímu, právně účinnému správnímu aktu. Třeba proto rozhodnutí podle § 24 odst. 4. hodnotiti za úhrnný akt dvou úřadů, Ústřední sociální pojišťovny a ministerstva sociální péče. Nařikávané rozhodnutí cituje vedle § 24 odst. 4. ještě § 72 jako právní podklad svého výroku, vyslovujícího zrušení stěžující si pojišťovny. Citovaný § 72 stanoví jen: »Zruší-li Ústřední sociální pojišťovna nemocenskou pojišťovnu, aby ji spojila s jinou pojišťovnou, pověří dojednáním záležitostí zrušené pojišťovny nemocenskou pojišťovnou, která převezme pojištěnce její, nebo některou z přejímajících pojišťoven, je-li jich více.« Pak následují předpisy o provedení likvidace zrušené pojišťovny. Předpis § 72 obsahuje tedy jen direktivy pro postup, jež je zachovati, došlo-li ku zrušení nemocenské pojišťovny, není tedy ničím jiným, nežli prováděcím předpisem k § 24 odst. 4. (případně i k § 73, jenž jedná o zrušení jiných pojišťoven než okresních). Sedes materiae daného případu dlužno proto hledati jedině v § 24 odst. 4., jenž má ustanovení o kompetenci, předpokladech i řízení při slučování okresních nemocenských pojišťoven. Sloučení pojišťoven pak obsahuje v sobě pojmově i zrušení (zánik) sloučené pojišťovny. Nelze proto souhlasiti s názorem Ústřední sociální pojišťovny, v odvodním spise blíže provedeným, že § 72 jí zmocňuje ke zrušení jakékoli nemocenské pojišťovny podle úplně volné úvahy bez jakýchkoli formálních předpokladů, a třeba proto sporný případ posouditi výhradně s hlediska citovaného § 24 odst. 4. Tu se dal soud vésti těmito úvahami: Stížnost spatřuje nezákonnost rozhodnutí v tom, že jest v rozporu se zákonem č. 221/24 a s vlád. nařízením č. 200/25, podle nichž okresní nemocenská pokladna ve Stodě měla automaticky dne 1. července 1926 zastaviti svou činnost, poněvadž tímto dnem stěžující si pojišťovna ex lege

se přeměnila v okresní nemocenskou pojišťovnu a jest na ni pozíratí jako na okresní nemocenskou pojišťovnu, na niž má přejítí také agenda okresní nemocenské pokladny ve Stodě. Dle § 266 zákona přemění se okresní nemocenská pokladna v sídle politického úřadu první stolice v okresní nemocenskou pojišťovnu a splynou s ní ostatní okresní nemocenské pokladny politického okresu. Není-li v sídle pol. úřadu první stolice okresní nemocenské pokladny, připadá úkol ten okresní nemocenské pokladně, kterou určí ministerstvo sociální péče. Tato poslední věta stanoví prý jedinou přípustnou výjimku z pravidla § 24 odst. 2., této výjimky tu není, bylo prý tedy dle zákona zříditi stěžující si pojišťovnu pro celý politický okres stříbrský. Námitky ty nejsou důvodné. Stížnost přehlíží jednak, že ustanovení § 24 odst. 4. upravuje jiný případ, nežli stížností dovolaný § 266, odst. 2., totiž případ, kde v sídle politického úřadu první stolice v době účinnosti tohoto zákona jest již okresní nemocenská pokladna a kde jde o to, stanoviti pro agendu pojišťovací dle zákona č. 221/24 sídlo pojišťovny jinak, kdežto § 266 odst. 2. vztahuje se pouze na případ, není-li vůbec v sídle politického úřadu první stolice okresní nemocenské pokladny, tedy na případ zcela jiný. Jednak přehlíží stížnost ustanovení vládního nařízení ze dne 25. června 1926 č. 90 Sb. z. a n., jimž bylo provádění pojišťovací činnosti okresními nemocenskými pokladnami mimo sídlo politického úřadu první stolice prodlouženo až do 1. října 1926. Jest tedy nesprávné, tvrdí-li stěžující si pojišťovna, že již od 1. července 1926 měla na ni ex lege přejítí agenda okresní nemocenské pokladny ve Stodě, a jdou proto mimo všechny úvahy, které stěžovatelka ze svého domnělého zřízení dnem 1. července 1926 vyvozuje. V rozporu se spisy jest další tvrzení stížnosti, že k návrhu ministerstva sociální péče byla stěžující si pojišťovna již výměrem Ústřední sociální pojišťovny ze dne 18. září 1926 č. 3836/S pro soudní okresy stříbrský a touškovský zřízena. Citovaným výměrem byla pojišťovna ve Stříbře pouze vyzvána, aby ve smyslu § 24 odst. 4. zákona č. 221/1924 oznámila své stanovisko k úmyslu Ústřední sociální pojišťovny navrhnutí ministerstvu sociální péče úpravu obvodů a sídel okresních nemocenských pojišťoven, podle níž má působnost pojišťovny ve Stříbře se vztahovati na soudní okresy Stříbro a Touškov. Stěžující si pojišťovna podala na to své vyjádření z 21. září 1926, v němž proti zamýšlené úpravě brojí, přiznávajíc tím sama, že nepovažuje záležitost za konečně vyřízenou. Dispozice Ústřední sociální pojišťovny podle § 24 odst. 4. zákona č. 221/24 jsou akty organizačními, jak ostatně ukazuje již zařazení tohoto paragrafu pod II. část zákona, jednajícího »o organizaci pojištění«. Norma tato, jak zřejmo z jejího shora citovaného znění, dává takové organizační akty do volné úvahy úřadu, které jsou položeny meze jen ve dvojnásobném směru: 1. aby byly vyslechnuty předem zúčastněné pojišťovny a svazy jejich, 2. aby bylo přihlíženo ku zvláštním poměrům jednotlivých obvodů. Pokud jde o podmínku první, namítá stížnost, že nebyl slyšen ani »Reichsverband deutscher Krankenkassen«, ani jeho odbočka »Egerland«. Činí tak neprávem. Dle spisů vyslovily se k vyzvání Ústřední sociální pojišťovny ze dne 18. září 1926 č. 3836-S jak stěžovatelka, tak i svazy »Reichsverband deutscher Krankenkassen« v Praze a »Vereinigung deutscher Krankenversicherungsanstalten« v Karlových Varech, a to přípisy z 21. září 1926 č. 429 resp. 12.858. Pokud jde o podmínku druhou, tu pod zvláštními poměry jednotlivých obvodů dle účelu tohoto předpisu a intencí zákona č. 221/1924 jest logicky rozuměti takové poměry, jimž lze přiznati rozhodující význam při volbě obvodu a sídla pojišťovny, rozdílného od pravidla § 24 odst. 2., tedy především poměry populační, hospodářské a komunikační, pokud jeví reflex na pojišťovací agendu, a to zejména v tom směru, aby byl co možná usnadněn styk zájemců s nositelem pojištění. Hlavním důvodem pro volbu Stoda za sídlo okresní nemocenské po-

jišťovny bylo dle spisů, že okresní nemocenská pokladna ve Stodě má daleko větší počet pojištěnců, nežli pokladna ve Stříbře. Podle předložených spisů měla prvá v průměru roku 1924 5.567 pojištěnců proti 3.006 ve Stříbře, rozšířením působnosti zemědělské nemocenské pojišťovny ve Stříbře na celý politický okres **ubude** ovšem okresní nemocenské pokladně ve Stodě dle odhadu asi 1.500 členů. Přihlédl-li úřad k většímu počtu pojištěnců v obvodě stodském, jistě vyhověl předpisu, aby přihlížel ku zvláštním poměrům obvodu, neboť umístění pojišťovny v obvodě, ve kterém je většina pojištěnců, přispívá zajisté k tomu, aby byla usnadněna agenda pojišťovnic, zejména pokud jde o styk zájemců s pojišťovnou. Nelze tedy shledati nezákonným, když úřad z tohoto důvodu zvolil Stod za sídlo okresní nemocenské pojišťovny, ježto dle hořejších vývodů volba ta hovoří zvláštním poměrům jednotlivých obvodů. Jak již řečeno, ponechává zákon v § 24 odst. 4. úvaze úřadu volné pole, které po stránce věcné je omezeno jen potud, že nesmí se při svém rozhodování řídití ohledy jinými, než které zákon měl na mysli, stanoviv, aby bylo přihlíženo ku zvláštním poměrům jednotlivých obvodů. Nejvyššímu správnímu soudu přísluší pak jen zkoumati, zdali úřad nevybočil z těchto mezí, jež mu zákon stanovil, zejména, zdali se nedal vésti ohledy jinými, než které zákon má na zřeteli (§ 7 zákona o správním soudě), což, jak shora vyloženo, se nestalo, a zda svůj úsudek nezaložil na skutkových premisách, jež by odporovaly spisům, nebo nepřipouštěly logicky závěr, k němuž úřad dospěl (§ 6 zák. o správním soudě). Jestliže stížnost uvádí ještě jiné momenty (že ve Stodě není politického úřadu, že se Stříbrem je lepší komunikační spojení pro většinu pojištěnců a zaměstnavatelů, že pojišťovna ve Stříbře má větší vlastní budovu, že město Stříbro je větší než Stod a skytá pojištěncům lepší možnost nákupu a j.), které dle jejího názoru jest hodnotiti za zvláštní poměry obvodu dle § 24 odst. 4. takové váhy, že vylučují použití tohoto výjimečného zákonného předpisu tak, jak se v daném případě stalo, stačí k tomu poznamenati, že dle toho, co předem uvedeno, je věcí úřadu, aby samostatně hodnotil momenty jím zjištěné neb jemu známé, tvoře si úsudek o tom, zda jsou splněny věcné předpoklady pro jeho organizační opatření, a že zákon mu nebrání, aby tomu nebo onomu momentu dle svého uvážení přiložil význam rozhodující. V daném případě tento rozhodující význam přiznal okolnosti, že v obvodě okresní nemocenské pokladny ve Stodě jest soustředěna většina pojištěnců. Nelze shledati nelogickým, když usoudil, že větší koncentrace pojištěnců v tomto obvodě jest momentem tak rozhodujícího významu, jak jej má na mysli zákon v § 24 odst. 4. že by pak zjištění úřadu o větším počtu pojištěnců v obvodu stodském bylo vadné, stížnost přímo nenamítá. Tvrdí pouze, vypočítávajíc důvody, jež podle jejího mínění mluví pro ponechání pojišťovny ve Stříbře, že větší počet pojištěnců okresní nemocenské pojišťovny ve Stodě se asi vyrovná tím, že předá své zemědělské pojištěnce na zemědělskou pojišťovnu ve Stříbře. I kdyby v přednesu tom bylo lze shledávati námitku proti správnosti uvedeného zjištění, jest tak všeobecného znění a neurčitého obsahu, že k ní nejvyšší správní soud nemůže přihlídnouti vzhledem k předpisu § 18 zákona o správním soudě, jenž předpisuje, aby stížní body byly ve stížnosti přesně formulovány a konkretisovány. Zmíněný přednes však neuvádí žádných přesných dat a čísel naproti ciferním výpočtům úřadu, neuvádí, v čem spatřuje nesprávnost nebo nepřesnost výpočtů těch, nýbrž jen se dohaduje, že se »asi« difference v počtu pojištěnců obou pojišťoven vyrovná úbytkem zemědělských členů u okresní nemocenské pokladny ve Stodě. Ostatně, jak shora uvedeno, s tímto úbytkem Ústřední sociální pojišťovna při svém rozhodování již počítala. Z těchto úvah rozhodl nejvyšší správní soud jak vpředu uvedeno (t. j. zamítl stížnost jako bezdůvodnou).

(Nález nejv. správ. soudu ze dne 27. června 1929, č. 6089/28.)